

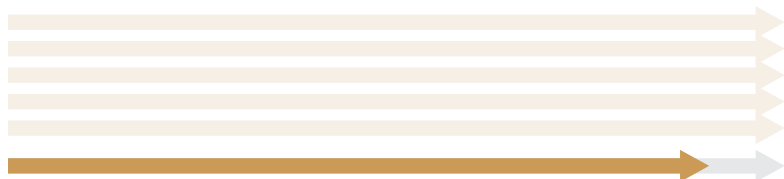
Napút-füzetek

59.

Bertalan Tivadar

Félcédulák

Mottó:

*Nagyon kérem, nem kell komolyan venni, amit mondok.
Ezt komolyan mondom.*

Az én hangyám

Reggelihez helyezkedtem. Tányérom mellett egy hangya grasszált. Csak úgy, egymagában. Ha nem olyan izgága, talán észre se veszem. Nem látszott, hogy lakmározni szeretne rántottámból, mert meg se célozta, csak úgy, cél nélkül araszolgatott a tányérom körül. Nem, ez nem jó kifejezés. Hüvelykezett? Még ez is túlzó. Csak úgy szedte szabad szemmel nem látható lábait, s fekete pontként, szédelegve keringett a fehér abroszon. Nyilván valamiképpen elbánatolt az övétől. Ki érti egy hangya lelkét? (Még egy elefánté is felfoghatatlan.) Talán dolgozó volt jól szervezett társadalmában. Túldolgoztatták és föllázadt. Igaztalanul bántak vele. Nem kapta meg a jussát. Megbántották. Megtámadták. Vagy ő támadt, s menekülni kényszerült. Hangya nem szokott egyedül nekivágni a világnak. Netalán katona volt, s parancsot szegett. Szemmel láthatóan nem lehettek rendben az idegei, mert egyre gyorsabban cikázott, minden látható cél nélkül. Nemhogy a tányérom tartalma nem érdekelte, de még a morzsákat is elkerülte.

- Ne bántsd – mondtam feleségemnek, amikor felfedezte, mit bámulok.
  - Atyavilág, egy hangya! Hangya az asztalon! Nyomd el gyorsan!
- A fejemet ráztam.
- Ez egy magányos hangya, nem látod? Eltévedt, vagy mi...

– Na és?!

– Semmi na és. Jó időben jó helyre tévedt. Annyira árva, hogy örökbe fogadom. Mit szólsz?

– Nagyszerű! Nem te veszítetted el véletlenül? A többiek ott maradtak a fedben.

– Nézd, nem bánt senkit. A tányérom sem érdekli, pedig föl tudna rá mászni könnyedén. Csak szaladgál itten. Azt hiszem, kétségbe van esve.

– Én vagyok kétségbeesve, mert megbolondultál.

– Jól van, de megkérlek, ne bánts. Ez az én hangyám. Rendben?

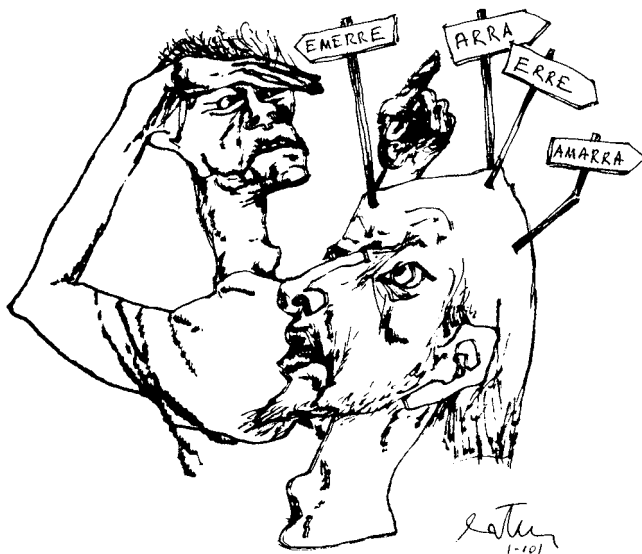
A biztonság kedvéért, rendhagyó módon magam szedtem le az edényeket, gondosan rendbe tettem az asztalt (ettől végképp megrendült az asszony), de néhány nem feltűnő, apró morzsát a helyén hagytam. Már-már azon voltam, hogy nevet is adok védencemnek, de mielőtt rátaláltam volna a megfelelőre, a telefon erőszakoskodott, hogy felvegyem.

Később, az asztalra tekintve, morzsáim érintetlenek voltak, hangyám azonban sehol nem volt látható.

Csak másnap jelentkezett újra. A baj ott kezdődött, hogy ha ő volt egyáltalán, akkor többen követték. Egyre többen. Egy egész hadsereg. Csak úgy nyüzsgöttek az asztalon, a tányéromat is megrohmozták.

Csalódást éreztem. Hangyám se fellázadt dolgozó, se eltévedt katona nem lehetett. Kém volt, hadászati előőrs, aki bűnös módon megtévesztett.

– Söprés, gazemberek! Hol vagy? Melyik vagy, te áruló?! Tűnés, de gyorsan, mert mindjárt hozza az asszony a kávémat.

Eligazítás

Gépiesen lépkedett, elmélyült gondolataiból egy bártortalan, régimódi hang zökentette ki: – Bocsásson meg, uram, ha megengedi...

Mielőtt még félreérthetlenné vált volna, hogy a hang őt célozta meg, elcsodálkozott: – Hogy van ez? Hang is lehet régimódi? A szavak... rendben van. De maga a hang? Na persze, régimódi ember, régimódi hang. Ahogy el-nézem... Ahogy itt áll, ilyen szerencsétlenül...

– Nincs miért megbocsátanom, de ne haragudjék, nem áll módomban bármit is megengedni, nincs felhatalmazásom ilyen önkényeskedésre.

– Kérem, én csak... Bevallom, kissé gátlásos vagyok, nem mindenkit merek leszólitani, de önnek – nem akarok hízelegni – olyan bizalomgerjesztő a megjelenése, és elmélyült gondolatokat érzek homlokráncai mögött.

– Nagyon kedves, de ha volna legitimitásom valamiféle megengedésre, akkor például tiltani is hatalmamban állna. Sajnálattal közlöm, hogy se az egyik-re, se a másakra nincs megbízatásom. Hogy jönnék én ahhoz?!...

– Ne haragudjék, hogy megszólítottam, de én csak azt szerettem volna megkérdezni...

– Kérdezni? Ahhoz önnek joga van. Tessék. Hallgatom.

– Kérem szépen. Nem vagyok erre ismerős. Egy kis eligazításra volna szükségem. Tessék mondani, ha erre megyek, akkor jófelé megyek?

– Természetesen.

– És ha arra mennék?

– Arra is jófelé menne.

– Ezek szerint teljesen mindegy, merre megyek?

– Ön eligazítást kért. Nézze, bármerre megy, ha van elég ideje, kellő kitartása és tartja a helyes irányt, akkor ugyanide ér vissza, mivelhogy a Föld állítólag gömbölyű, még ha sok bucka meg gödör van is rajta.

-
- Mégis, melyik irányt javasolja?
  - Legnagyobb sajnálatomra javaslati jogom sincsen, de bármerre megy is, eltűnik a szemem elől. Amit persze nagyon sajnállok.
  - Köszönöm a kedvességét, ön nélkül bizonyára eltévedtem volna. Különben is, kissé meg vagyok zavarodva. Önnek bizalmasan elárulhatom: beleszerettem egy gyönyörű lányba, akiről a végén kiderült, hogy férfi. Így most azt sem tudom, hol vagyok.
  - Ön itt van. Erről biztosíthatom.
  - Hát akkor már itt sem vagyok. A vizontlátásra. Ön bizonyára szerencsésebb ember. Kézcsókom a kedves feleségének.
  - Sajnálom, nem áll módomban átadni. Most tűnt el az életemből, mint ahogy látom, ön is. Vagyis, úgy látom, már nem látom. Csak tudnám, merre ment. Csak úgy eltűnik! Meg se várta, hogy eligazítsam.

Versláb

FŐNT: lepkeszárnyak selyem-suhogása.

LENT: kemény kipp-kopp érces csattogása.

FŐNT: vérpezsdítő, szemet csalogató,
kézőblőt ingerlő sudarak mozgása.

LENT: hopp! szökkenés; cipő alatt nagy tó.

A láb lebeg a föld felett, tócsát nem ér.

FŐNT: a billenés újabb szemeket kér.

Láb nem érheti az utca felgyúlt szennyét.

LENT: újabb kátyú és megint csak hopp és kopp.

És újra csak hopp és újra csak kopp,
és a rebbenő szem tűnő szépséget lop.

HANGOK a tócsából: mi az árad, lányom?

Ne izgulj, szépfiú, olcsón megszámlálom.

Úgy gondolom
(XII. Vezekiel próféta intelmeiből)

Ne mondd azt, hogy „úgy gondolom...”
Mondd úgy, ahogy gondolsz.

Mire jó a könyv?

1.

ÜLŐKÉNEK. Rakjunk egymásra néhány vaskos kötetet. Eme kupac kitűnő, alkalmi ülőhelyet kínál, különösen olyan alkalmakkor, amikor több a vendég, mint a szék. (Egyben bizonysgot szolgáltat arról, hogy nagy súlyt helyezünk az irodalomra.)

2.

ÁLLÓKÁNAK, mely ideiglenes építmény akkor nyújt gyors segítséget, ha az ÜLŐKÉRE ráállunk, ugyanis így olyan magasan lévő tárgyakat is elérhetünk, amelyekért alaphelyzetben hiába nyújtózkodnánk. Például, amikor a felső polc-ról könyvet akarunk leemelni. (Ilyenkor a pozitív cél felment az alól, hogy lábbal tapossuk az irodalmat.)

3.

SZOBADÍSZNEK is kiválóan alkalmas a könyv. Egyméternyi, gondosan, elvágólag sorba rakott kötet már igen szépen mutat a vitrinben, különösen ha sorozat és aranyozott gerince van. Lehet persze több sor is, attól függ, mennyi helyünk van. Előnye még, hogy nem árválkodik az a már régen meglévő (isten tudja, honnan származtatható) néhány műtűr az ásítózó polcokon. Ezeket a micsodákat mint őrt állókat, szépen elhelyezhetjük a fényesen csillogó gerinc-sor előtt. További, nem elhanyagolható szempont, hogy így minden látogató előtt azonnal világossá válik, hogy kiművelt emberfőkhöz érkeztek.

4.

SEGÉDESZKÖZNEK a szép testtartás és az elegáns járás gyakorlásához. Tegyük a fejünk búbjára egy könyvet (ez a művelet főleg nőknek ajánlható), és járjunk hosszan fel s alá a szobában, ügyelve, hogy a könyv le ne essen. Közben van időnk a boldogító érzés élvezetére, hogy a kultúra hordozói vagyunk, és nem mellékesen, tudatosíthatjuk magunkban, hogy nem vaj van a fejünkön. Mellékesen viszont, mintegy agytornaként találgathatjuk, vajon mi van abban ott fönt.

5.

ALÁTÉTNEK, azaz stabilizáló eszköznek. Például ha billeg az ágyunk, válaszunk egy megfelelő vastagságú vagy vékonyágú könyvet. Mivel történetesen ágyról van szó, lehetőleg valami erotikus témájút vegyünk elő, és csúsztassuk a renitens láb alá. Tekintettel a láb alá kerülő erotikára, vagy másképpen kifejezve, hogy az immár nem lábatlankodik, továbbá arra az örvendetes körülményre, hogy idegen szakember segítségével ágyunk már nem billeg, nyugodt alomban reménykedhetünk.

6.

LÉGYCSAPÓNÁK. Erre lehetőleg vékony, puha borítású könyvet használjunk. A légy likvidálása mellett előnye még, hogy pöttyökkel díszíthetjük eme kötetek borítóinak gyakorta giccses ábrázolatjait. Egyéb kellemetlenkedők, például a szúnyogok irtásához akár két ilyen könyvet is használhatunk egyidejűleg (ami például olvasásnál nagy bonyodalmat okozna). Az egyikre ráhelyezzük a szúnyogot, a másikkal pedig egy laza csuklómozdulattal rácsapunk. Mindennek előnye még, hogy holmi levegőt szennyező vegyszereket mellőzhetünk.

7.

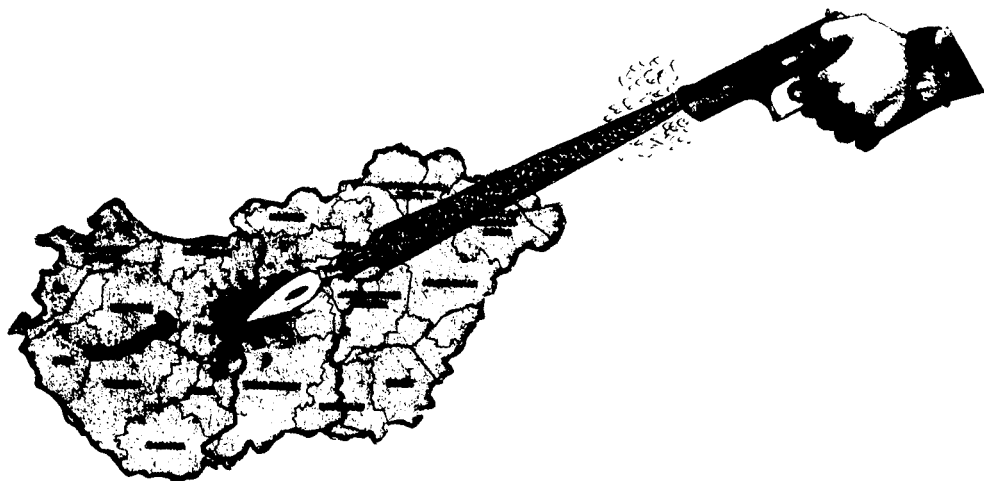
ÖRÖMSZERZÉSSEN is jelentős szerepe van a könyvnek, ugyanis nagyon jó ajándékozásra. Mondhatni, a legjobb! Amikor már pozdorjává törtük a fejünket, miféle ajándékot vegyünk ilyen-olyan alkalomra, végül rendszerint ott van a KÖNYV. A reklám gyakran félrevezet, de minden számunkra kedves rokon, barát, munkatárs, ismerős karakteréhez, érdeklődési köréhez találhatunk érdekes, tartalmas (vagy kevésbé érdekes és tartalmas), gyönyörű (vagy kevésbé gyönyörű) kötetet. A megoldás tehát kézenfekvő. Fellélegezhetünk.

Egy példa „A könyv mint ajándék” PRAKTIKUMÁRA: Az asszony születésnapja alkalmából kitörő örömmel fogadta a NE BÁNTSD A GYERMEKET című, gyönyörű, kemény táblás kötetet, mert azon nyomban kupán csaphatta vele rosszalgó csemetéjét.

8.

És végül: mire jó még a könyv? Lábjegyzetként megemlítem: OLVASÁSRA is.

Anti Hungarikum

Mostanában (2010-et írunk) különböző befolyásos nyugati hírközlési eszközöknél divatos gyakorlattá vált Magyarország s így a magyarság eláztatása. Ezzel minden meg lett MAGYAR-ÁZVA.

Sikerember

Ahová nyúlok, pénz tapad a kezemhez.
Ugyan mit tehetnék? Tehetséges vagyok.
A sok balfácán csak nyög és siránkozik.
Nálam az is pénz, mit csak úgy veszni hagyok.
Utánam gurul, mert delejes a kezem,
S pénzszagra azonnal bekapcsol az eszem.
Pancserok! Szabad az út számotokra is;
Tudni jó, hová kell dugni ama sokból,
Meggfial az, ha az ördög kicsit elvisz.

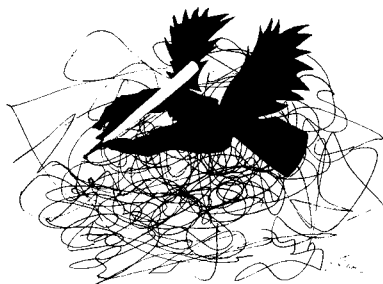
Bűnösnek hiszitek a ragadós kezét;
A lelkiismeret mit mond? – kérdezitek.
És a ti nyomorotok mit mond? – ezt én kérdezem.
A ti mulyaságtok önrontó fékezet,
Hanem az én pénzem az én vértetem.
De mi van nektek? – azt mondjátok meg nekem.
A lelkiismeret! Az meg nem ügyfelem.

Csak a sok irigyem tölt el félelemmel,
De áldozok rájuk pénzzel, élelemmel.
Ez is befektetés, el nem titkolhatom,
Vállra emelnek és enyém a hatalom.

Csókolom valahány tapsoló hívetem,
Akik aranyozzák s fényezik híremet,
Íme, most már nekik formázok szavakat.
Így fogok szólni, minden papír nélkül
Mindaddig, míg összes irigyem megkékül:
Minden ellentétnek jöjjön el a vége,
Legyen nyugalom és legyen végre béke.
Én megvagyok, részemről nincs attak.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

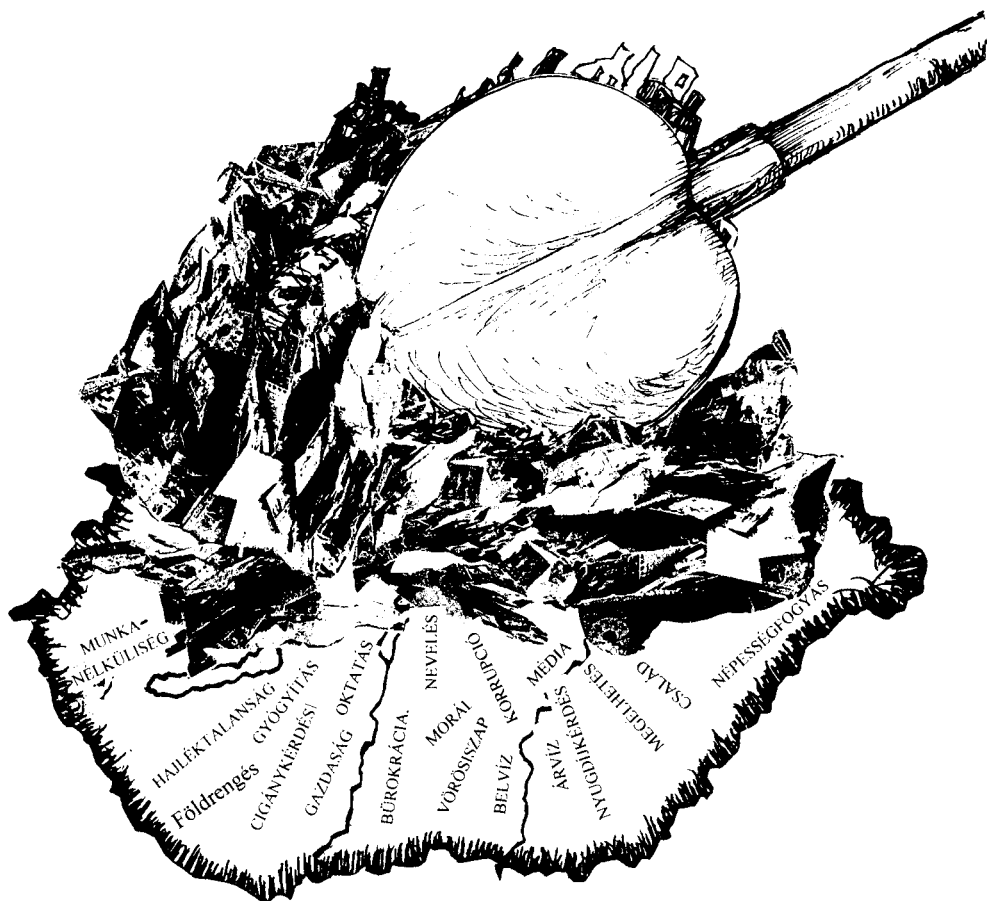
Pályatévesztés

Már zsenge korában író akart lenni. Ez az elhatározás hajtotta, olyannyira, hogy idejekorán beszerezte az összes hozzávalót: igazi írőhoz méltó, márkás tollat, (ceruzát is, de a radírt mellőzte; nem szándékozott olyan szavakat leírni, amit törölnie kellene) egy nagy köteg hófehér írólapot s legvégül egy szemet gyönyörködtető íróasztalt. (Mihez is kezdene egy író íróasztal nélkül?) A nélkülözhetetlen bútordarab beszerzését nem akarta elhamarkodni, sokáig keresgélt. Végre azonban meglátta a belvárosi üzlet kirakatában felkínálkozó, gyönyörű biedermeier íróasztalt, hátsó élén a polcokkal s az előtóduló, gyorsan lejegyzett gondolatok tárolására szolgáló rekeszekkel, azonnal beleszeretett. A dolgot még vonzóbbá tette, hogy a hozzá való karosszék is rendelkezésre állt. Igaz, hogy összes összegyűjtött pénze ráment, de végre együtt volt minden, ami íróságához szükségeltett. Boldog elszántsággal nézhetett a jövő elé.

Otthon aztán elhelyezkedett a kényelmes karosszékben, megsimogatta a karfákat, az asztal peremét, kiterítette maga előtt a hófehér lapokat, ujjai között, mintegy bemelegítve, játékosan billegtetve a tollat, miközben azon vette észre magát, hogy enyhe félelemmel nézi a makulátlan fehérséget. Végtelen hőmező fagyos érzete lepte meg, de hátra dőlt és várta a megváltó gondolatot. Ahogy múlt az idő, félelme nem enyhült, inkább fokozódott. Legalább az írásmű címét szerette volna leírni, abban bizakodott, hogy a többi már menne magától, mintha a cím határozná meg a mondanivalót s nem fordítva. Motoszkált benne ez a felismerés, de ettől még nyugtalanabb lett. Mivel a gondolat csak nem jött, a tollat billegtető keze, tőle szinte független kalandra kelve meglódult és visszafoghatatlanul birtokba vette a papírlapot. Először csak lassan, szinte lopva, később nagyobb sebességre váltva, sűrű, kacskaringós vonalhálóval terítette be az imént még szinte bénaságot okozó, szűz felületet.

A friss vonalaknak még arra sem volt idejük, hogy kissé megsikkadjanak, kezének vénuszdombja lendületes sirrentéssel, átlósan végigcsusszant az ákom-bákomon, némi tónust varázsolva a vonalak közé.

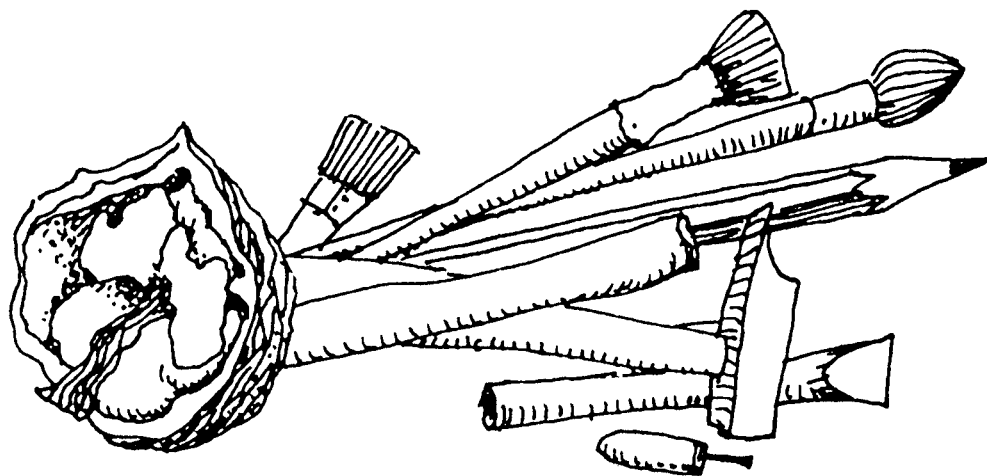
Ekkor megrendítő, hatalmas felismerésre döbbsent: régen dédelgetett vágyai csúfot űztek belőle; íme, mielőtt még gondosan előkészített hivatása gyakorlására térhetett volna, már is elkönnyelheti a tényt, hogy pályatévesztett lett. Ám a felismerés és meglelt új hivatása nyomban megvigasztalta s ezt a vigaszt nem sokkal később megerősítette az első siker, ugyanis ösztönös alkotását készséggel megvette az „Élet és Maszat” c. multikulturális folyóirat, ahol ezek után még számos ehhez hasonló, tudatosan készült műve megjelent.

Szívlapát

XII. VEZEKIEL próféta néhány tanítványával körbevéve, megrendülten állt Ninive, Karthágó, Trója, Pompei vagy Jerikó romjainál (hogyan valójában hol, azt a kutatók vitatják, a vitatók kutatják, szóval, valahol arrafelé), s miután tekintetével végigpásztázta a siralom völgyét, halkán megjegyezte:

– Eme romhalmaz eltakarításához nagy SZÍVLAPÁT kell. Jól ragadjátok meg a szívlapát nyelét.

Dióhéj

Ha a PREHISTORIKUS művészetek az ösztönös félelem,
a lebomlás és a titkok jelrendszerei,
Ha a klasszikus GÖRÖG ábrázolás a buja hatalom és a harmónia szimbiózisa,
Ha RÓMA művészete a hagyomány alapjain emelt építmény
és az ember öllelkezése,
Ha a ROMÁN a terhek fohásza,
Ha az ISZLÁM a türelem végtelen szőnyege,
Ha a GÓTIKA Isten lajtorjája,
Ha a RENESZÁNSZ az ember felemelt arca,
Ha a BAROKK az ég címere,
Ha a ROKOKÓ a báránnyelűk tánca,
Ha a KLASSZICIZMUS heroikus böffetés,
Ha az EMPIRE a militarizmus, a hódítás és a gyász fémes csillogása,
Ha a BIEDERMEIER a polgári fészkek melege,
Ha a ROMANTIKA és az EKLEKTIKA a nosztalgia fennkölt játéka,
Ha a REALIZMUS az embergép születése,
Ha az IMPRESSZIONIZMUS a levegő szivárványos vibrálása,
Ha a KUBIZMUS a szerkezetek düledező rendje,
Ha a FUTURIZMUS a káosz dicsérete,
Ha a SZÜRREALIZMUS a tudat és tapasztalat átmázolása,
az össze nem illő részek gondos összeillesztése,
Ha a SZECESSZIÓ az eltékozolt édenkert ágas-bogas bokra,
Ha a SZOCREÁL a hatalom üres sémája,
AKKOR
A POSZTMODERN az űr diszkrétakája.

Intonáció

Ahogy Kapi Alfonz trombitavirtuóz az orvosi szikeként fülbe hatoló magas hangjait elővarázsolta csillogó-villogó rézszerszámából, az maga volt a szárnyalás. Teste hátrahajlott s szinte fejnivel megnyúlt, réztölcsére égre tárult, lába szinte lebegett a padló fölött. Amikor ez a mutatvány a hangokat már a hallhatatlanságig fokozta, lassan előjöttek az egyre mélyülő futamok. Kapi Alfonz feje ilyenkor fokozatosan előbbre hajlott, feje, mintha pallosra várna, a padló felé közelített, haja az arca elé hullott, teste szinte törpévé zsugorodott, trombitája szép ívben lefelé lendült, ahonnan a hangok bányamélyből törtek elő, miközben szinte láthatóan felverték a padlat finom porát. (A nézőtéren néhányan restelkedve tüszentettek.)

A hangkövető testmozgás természetesen minden zenész ösztönös sajátja, de Kapi Alfonz ezt a látványos folyamatot a fizikai lehetőségek határán túl is tökéletesítette.

Telt ház volt, csak éppen a csilláron nem lógtak, számítván a magas hangok kiszámíthatatlan következményeire. (A csillárra egyébként külön biztosítást kötöttek.)

Kapi Alfonz többször meghajlott, majd megnyálazta szája természetes fúvókájának peremét s szerszáma kicsi, fúvást befogadó nyílását. Egy ideig semmi különös nem történt, szállt a dallam a maga útján, szinte andalító volt, ám egyszerre csak élesedni kezdtek a hangok, s ahogy ez a folyamat egyre fokozódott, Kapi Alfonz lába felemelkedett a padlóról, hátrahomorított teste szárnya kapott, a magas hangok már alig hallható frekvenciájánál pedig, mintegy e hangokat látvánnyal pótolandó, a zsinórpaddás magasában lebegett.

A közönség még fel sem ocsúdhatott, lassan változott a kép. Néhány andalító trilla után mélyebb hangok következvén a virtuóz szép, elegáns landolással visszaérkezett a színpad padlatára. Most következett a zenei attrakció és a különleges műélvezet második felvonása, ugyanis miközben a mély hangok

---

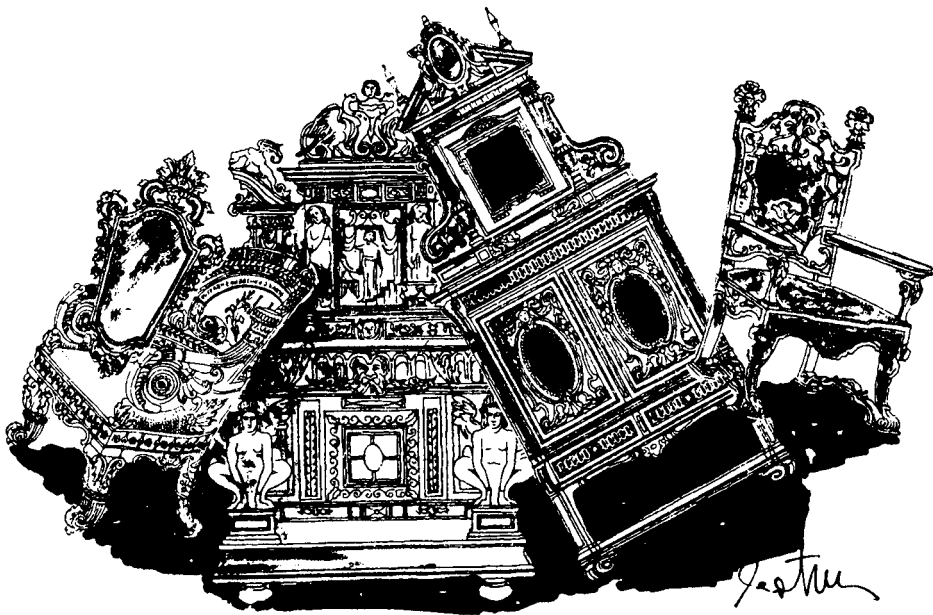
bányamélységig szálltak alá, Kapi Alfonz alatt megnyílt a padló, s lassan maga is alászállt, azaz beleolvadva a hangok frekvenciájába, egyszerűen eltűnt a mélyben.

Az ijedelem korai volt. Már-már attól kellett félni, hogy kitör a pánik a nézőtérén, de egyszerre csak magasodni kezdtek a hangok, és Kapi Alfonz is diadalmasan felmagasodott a színpad fedélzetére, s miközben trombitáját mint győzelmi zászlót lengette s szorgalmasan hajlongott kitért a frenetikus taps és ováció. A közönség újrázást követelt.

Kapi Alfonz, mint valami győzelmi trófeát, a feje fölé lökte trombitáját, majd újra nyálazott s a hang-szike ismét működésbe lépett. A hangok emelkedésével együtt a trombitavirtuóz újra a magasba emelkedett.

A következő pillanat szinte felfoghatatlan volt. Amikor az üveghangok már a közönség soraiban, az arcokhoz kapott kézmozdulatokból is jól láthatóan az érzékenyebb fogakba is beletéptek, Kapi Alfonz melléfűjt. Egy mélységes mély pincehang a magasban és egy zuhanás a mélybe, a színpad padlatára. A zeneész teste puffanása s trombitája csörrenése mintegy átmeneti hangzást képezett a béna csend, majd a széksorok kakofonikus zúgása között.

Később, a zenei eseményt felidéző lapokban a kritikusok egyöntetűen megállapították, hogy az intonációval volt a baj.

Motívumvadászat

A nagy hatalmú ember, M. özvegye felhívott: – Elnézését kérem, hogy így ismeretlenül zavarom, de mivel úgy tudom, hogy ön olyan, főleg külföldi produkciónak filmjeinek látványtervezője, amelyeknek igényes díszleteibe különféle stílbútorok és egyéb tárgyak szükségeltetnek, el kell mondanom, hogy otthonomban jó néhány gyönyörű darab található. Arra kérem, tekintse meg, mert bármikor, bármelyiket készséggel kölcsönözném. Ha jól értesültem, önök az érték tíz százalékát fizetik kölcsöndíjként. – Ezt egy szuszra mondta, s még folytatta volna, de közbevágtam:

– Kedves asszonyom, köszönöm a jelentkezését, majd értesítjük, ha úgy alakul...

– Nézze, kedves tervező úr, mióta szegény férjem elhunyt, nehezebben élünk. Nem panaszképp mondom, de tudja, most már csak a nyugdíjam van. Nagyon kérem, gondoljon ránk, és legalább annyit tegyen meg, hogy megtekinti, milyen különleges, ritka darabokat van szerencsém felajánlani.

– Rendszerben van. Alkalmassint majd jelentkezünk.

– Szeretném konkrétan... Jól tudom, ön nagyon elfoglalt ember, de maguk tudják a legjobban, hogy a múzeumok, féltve pótolhatatlan kincseiket, már nem szívesen kölcsönöznének. Házamban eredeti stílbútorok vannak, a gótikától az olasz és német reneszánszon át a francia empire, barokk, rokokóig, XVI. Lajos korabeli komódok, ülőgarnitúrák, titokszekreterek, tabernákulumok, fa- és márványposztamensek, képek, szobrok, és néhány egészen ritka kínai és vietnami darab.

– Nagyszerű! Kérem, adja meg a telefonszámát... – Atyavilág! Ennek az asszonynak az elhunyt férje egy tömeggyilkos volt. Politikai és jogi értelemben

---

egyaránt. Élet és halál ura! Ártatlanok bebörtönzője, halálba segítője. Mindenki ismeri a tevékenységét. Hogy érezte magát ez az asszony a kíméletlen despota mellett? Cinkosa volt? Talán még szeretgette is, vagy csak úgy, bele-törődőn elvult, ahogy mondani szokás, mint a befőtt? De hát ez az asszony, mint környezetemből valaki nyomban közölte, egyetemi tanári állásából ment nyugdíjba. Tehát mindennel tisztában volt. Hogy tudott ilyen megalkuvással létezni? Megalkuvás vagy azonosulás? Meggyőződés? Félelem? Persze nem egyedül alkotta az agymosásos értelmiséget. Karrierjét is bizonyára férje pozíciója egyengette. Talán még igazi képesítése sem volt a tanársághoz. Ugyan mire taníthatta az ifjú nemzedéket? Persze, jól tudjuk... És most ez az asszony kéri az én segítségemet? Mert most már megszűnt a mindenható bázis? Csak meg ne sajnáljam szegényt! Bizonyára átlagon felüli nyugdíja van, amellet, lám, csodálatos értékeket birtokol, bár eme értékek eredetiségében, így látatlanban is, erősen kételkedtem. Még hogy eredeti, gótikus bútor, meg a többi! Bizonyára gyönyörű darabok, de én inkább úgynevezett Schmitt-bútorokra gyanakodtam.

Ez a műhely a mai Várostitörténeti Múzeum épületében (Schmitt-kastély) működött, és csodálatos stílusutánpótlásokat alkotott. Értékük ma már vetekszik a rendkívül ritka eredeti darabokkal. Ezeket a kreációkat egy ideig eredetinek is tekintették, a felhasznált anyaguk, az anyag kezelése, antikulása, a meg-tévesztő szúrágások, amelyeket apró madársörét belövésével állítottak elő, el-hihetővé tették eredetiségüket. Nyilvánvaló volt azonban, hogy ezt a hiedelmet nem lehetett a végtelenségig fenntartani. Egy szép napon, annak rendje-módja szerint, bekövetkezett a lebukás. A túlméretezett „német reneszánsz” bútor-darab se az ajtón, se az ablakon nem fért ki. Történt ez a vevő jelenlétében, aki izgatottan figyelte a szállítási kísérletet. A kínos magyarázkodás, mely szer-int több darabban hozták a helyiségbe, mert ugye, némely részét restaurálni kellett, nem hangzott hihetőnek, bizonyos összeillesztési pontok ezt nem iga-zolták. Ez a malőr komoly presztízsveszteséget okozott, de ma már a család felejtve, nagy kincset s gyönyörűséget jelent minden darab, ami ebből a ne-vezetes műhelyből kikerült. Mellékesen, filmes szempontból az eredetiség tel-jesen közömbös. Az utánpótlás még előnyös is, mert az óhatatlan sérülés kisebb kártérítést jelent. Díszletben egy a fontos: a megjelenés képi valósága. Egyéb szempontokkal törődjenek a tudós muzeológusok.

Így hát némi vajúdas után, s tekintve, hogy éppen egy történelmi múltban játszódó történetet készültünk forgatni, valóban szükségünk támadt bizonyos stílbútorokra, vizsgolmányomat legyőzte a felkínált lehetőség és a kíváncsiság. Az új terep felfedezésének nagy szerepe volt, mert volt ugyan néhány bejárattal elérhető hely, de minden új gazdagíthatja a választékot.

Azám! De honnan van ezeknek ilyen kincs a birtokukban? (Szónoki kérdés.) Feltehetően elhurcolt, gazdag zsidó családok hagyatéka, és minden bizonytalán ilyen eredetű a hatalmas villa is, amely a kincseket befogadja, s amelyet kívül-ről már volt alkalmam szemrevételezni. Ahogy gyakorlat volt akkoriban, a Párt birtokba vette s átjátszotta nagy hatalmú, vezető káderének. De mi vezérli ezt a még mindig minden földi jóval elhalmozott özvegyet és netalán a családját (nem is tudom, van e családja), hogy kölcsönadással teremtsen pénzt a megél-hetéshez? Na, ami a megélhetés szűkösségét illeti, nagyon sokan cserélnének

---

---

vele. Kapzsiság? Férje halálával, a kapcsolati befolyás megcsappanásából eredő szorongás? Az ebül jött tárgyakhoz való görcsös ragaszkodás, de az ezekből származható haszon lehetőségének kihasználása? Megélhetési nehézségek? Nevetséges.

Berendezőmet is magammal vittem, elvégre az ő dolga a pénzügyi, a szállítási és az egyéb adminisztratív ügyek lebonyolítása. Elhatároztuk, hogy még egy kávét sem fogadunk el.

A villa belső terei, a várakozásnak megfelelően, belül is jókora méretűek voltak. (Különösen a hozzánk hasonló, ötven-hatvan négyzetméteres lakásban élő szemlélődők számára.) A helyiségek magassága is lenyűgöző volt. Eleink építészete nem takarékoskodott a légköbméterekkel. A fogadó előtérből szépen faragott, barokkos cikornyákkal ékes balusztráddal szegélyezett, ívben kanyarodó falépcső vezetett a felső szintre. A falakon klasszikus kis és nagy mesterektől származó, régi, patinás festmények. Legnagyobb döbbenetünkre, szocreál alkotás sehol. Ejnye, hát ezek jól tudják, hogy nem az az érték, amit az emberek agyába sulykolnak. – Hát, van itt néhány dolog, hogy használni tudnánk – súgtam kollégámnak, mialatt az özvegy kitént a képből, hogy csakhamar egy nagy ezüsttálcán csilingelő különféle finom italokkal s kristálypoharakkal egyensúlyozva térjen vissza.

A kínálást hősieesen elhárítottuk.

– Kávét?

– Köszönjük, nemrég ittunk.

Az özvegy meglehetősen terebélyes, de nem elhízott, vaskos termetű asszonyosság volt. Mint rövid bemutatkozásából kiderült, filozófiai kurzust vezetett az egyetemen. – Tudjuk, miket sóderolhatott MARXIMÁLIS meggyőződéssel – könyveltem el magamban, összekacsintva társammal –, volt részünk hasonló fejtágításban a főiskolán, ismerjük a központilag előírt sablonszövegeket. Ez a bennem képződő „marximális” szóferdítés felvidámított, ami alighanem kiülhetett az arcomra, mert az asszony nyomban reagált:

– Mit lát? Mit gondol? – vette le képepről az akaratlan mosolyt. – Nézzenek körül. Jöjjenek, a többi szobában van a java.

Hát, volt mit nézni, annyi szent!

– Csak válasszanak, mindent elvihetnek, természetesen a megfelelő garancia mellett.

Ami a bútorokat illeti, sejtésem beigazolódtott. Egyetlen biedermeier tabernákulum, egy XVI. Lajos korabeli kandallóóra, egy ugyanilyen stílusú szekreter és két barokk kandeláber tűnt eredetinek. Ezeket bármelyik múzeum megirigyelhette volna. Természetesen a többi holmi is figyelemre méltó volt, csak éppen későbbi korokban születhettek. Összegezve az eredményt: „motívumvadászatunk” (így neveztük filmes nyelven, meg egyszerűen úgy, hogy motívumkeresés) jócskán kibővíthette a rendelkezésünkre álló választékot.

Megállapodtunk, hogy a készülő díszlettervek alapján (amelyeken még csak most kezdek dolgozni) felmérjük a pontos igényt, s berendező kollégám és csapata majd lebonyolítja a többit.

– Tehát, tíz százalék, ugyebár?! Ezek nagyon értékes darabok.

– Minden filmnek van egy költségvetése, de a munkatársam elég rugalmas, majd megegyeznek. – Társam készséggel rábólintott: – Természetesen.

– Ha megengedik, mutatok még valamit – sasszézott egyet az özvegy, mint-ha spontán ötlete támadt volna, és megindult egy, a fikuszoktól alig látható ajtó felé.

– Ezt a szobát csak nagyon kivételesen szoktam megmutatni, de most indokoltnak találom: önök filmesek, mindenre szükségük lehet.

Az ajtó kissé beragadt állapotából pattant fel, és ezzel egyidejűleg, mint felszakított pöfeteggomba bűzös, poros szellentése, kriptaszagú áporodottság támadta meg érzékszerveinket. Kattant a villany, s mi edzett filmesekként, minden látható fintort mellőzve léptünk beljebb a helyiségbe. Az elénk tároló látvány múltban edződött szemünknek sem volt mindennapi.

– Ez a férjem dolgozószobája volt. Sajnos, most már csak emlékszoba. Hallála után ide gyűjtöttük emléktárgyait, azt a sok ajándékot, amit életében kapott barátaitól, elvtársaitól, tisztelőitől.

(– Tisztelőitől?! – morogtam magamban –: bűntársaitól!) A látvány lehangozóan lenyűgöző volt. Egy hatalmas tálaló (Schmitt-bútor) szürke márványlapján az elhunytól készült, néhány bronz, kissé megsárgult, gipsz és arannyal mázolt szoborportré. A falak mentén a sarkokban márványosztagmenseken hasonló szörnyűségek: kisebb-nagyobb Lenin, Sztálin, Marx, Engels, Rákosi, Honecker és a „baráti” országok többi despotájának szoborhulláival tarkított zsúfoltság. És a két nagyméretű attrakció! A fő falon egy többszörös életnagyságú (mint megtudtuk, vietnami alkotás) selyemportré M.-ről, a ház és az ország elhunyt hatalmasságáról. De ez még nem volt minden. A helyiség közepén M. felvetett fejű, ökölbe szorított kezű, titokzatos messzeségbe néző, egész alakos gipszszobra magasodott.

Lélegzetet is alig mertünk venni. Elevenen kriptába taszítva éreztük magunkat. Engem az a kényszerképzet szorongatott, hogy ezek a hullák egyszerre csak megelevenednek, szorosan körbevesznek, és kinyomják belőlünk a maradék szuszt. Vagy egyszerűen csak lenyakaznak a sarlóval, vagy legjobb esetben fejbe kólintanak a kalapáccsal, mert ezek a motívumok is bőségesen jelen voltak.

Az özvegy elégedetten nézte a hatást az arcunkon.

– Köszönjük szépen. Nagyon érdekes... – hátráltunk kifelé. – Valóban, készülhet olyan film is, ahol ezek a rekvizitumok szerepet játszhatnak. – Kihátrálásunknak éppen ideje volt, mert én már enyhe hányingert éreztem.

Távoztunkban vágyakozva pillantottam az italos tálcára, de annyira azért nem gyengültem el, hogy megszegjem elhatározásomat. Az első kocsmánál azonban megállásra kértük sofőrünket, hogy a felkínált finomságok pótlásául haladéktalanul leküldhessünk némi feltámasztó ócska lőrét.

SZIKE

Néma kérdés reszketve:
A kezében reszket-e?
Ébredésben bízhatol,
Ha testedbe behatol?
Használója iszik-e,
Ha kezében a szike?
A módszerét veszik-e?
Műtét után eszik-e?
Van-e néki kedvese,
Szenvedőhöz kedves-e?
Milyen ő egyáltalán,
Borús, vagy vidám talán?
Ha lefekszik, alszik-e,
Vagy csak SZIKE van vele?
Kérdésekre nincs válasz;
Aludj végre, s ne fárassz.
Bármilyen az, mi elkábit,
Innen most már nem számít.

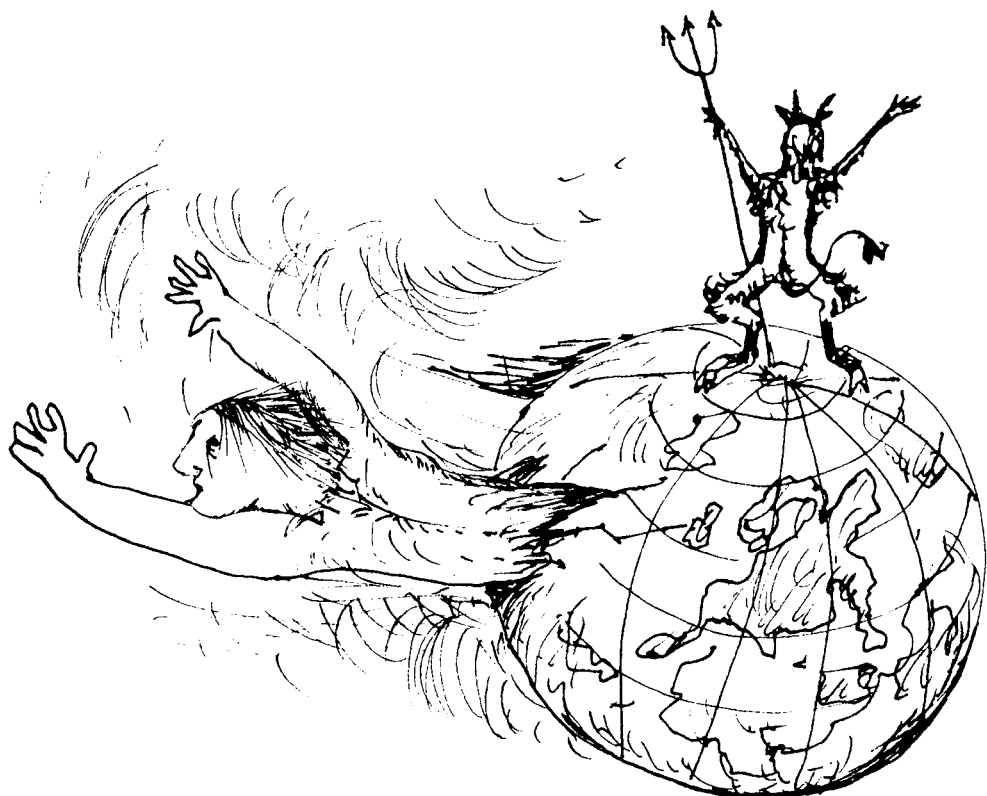
NINCS TOVÁBB

– Kedveském! Nincs tovább. Ütött az órák. Magához szólított az Úr. El kell mennem. Ne sírjatok! Eleget éltem. Legyen meg az Ő akarata – szólt elhaló hangon a százéves öregasszony, és hátrahanyatlott.

– Mit mond, mama?

– Jaj, Istenem! Most mondtam, és már nem tudom. Már mindent ilyen hamar elfelejték. Tudjátok, csak arra emlékszem, ami nagyon régen volt. Nekem már hosszú idő kell, hogy valami eszembe jusson. Nagyon lelassultam. Legyetek türelemmel hozzám. Majd szólok. Istenkém, pedig biztosan fontos volt...

Eltávozás

(XVII. Vezekiel próféta szentenciáiból)

TANÍTVÁNY: Mester! Miért ilyen a világ? Mit gondol, nem kellett volna az Úr-
nak még a hetedik napon is dolgoznia rajta?

MESTER: Az Úr bölcsen átgondolt mindent. A világ azért ilyen, hogy könnyebb legyen eltávozni belőle, ha Ő magához szólít.

BÖLCSELET

A BÖLCSELET a tanácstalanság megjelenési formája.

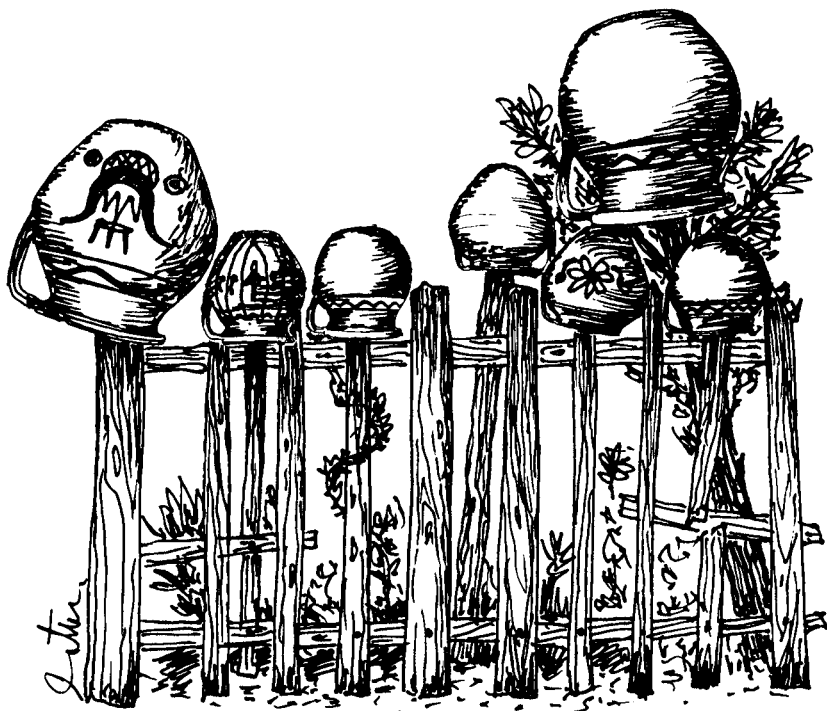

ÁLOMMONDAT

ÁLOM: Meglépett, mint Berlioz az *ősoncsík felé*.

....ÉBREDÉS: Miért kellett meglépnie Berlioznak? És mi az az *ősoncsík*?
Honnan tudta Berlioz, hogy arra kell meglépni?

Felajánlom magamat az álomfejtőknek, mert egyrészt: nem akarom magamat kisajátítani, másrészt: mert az ember gyakran téves következtetésre jut a saját dolgaiban.

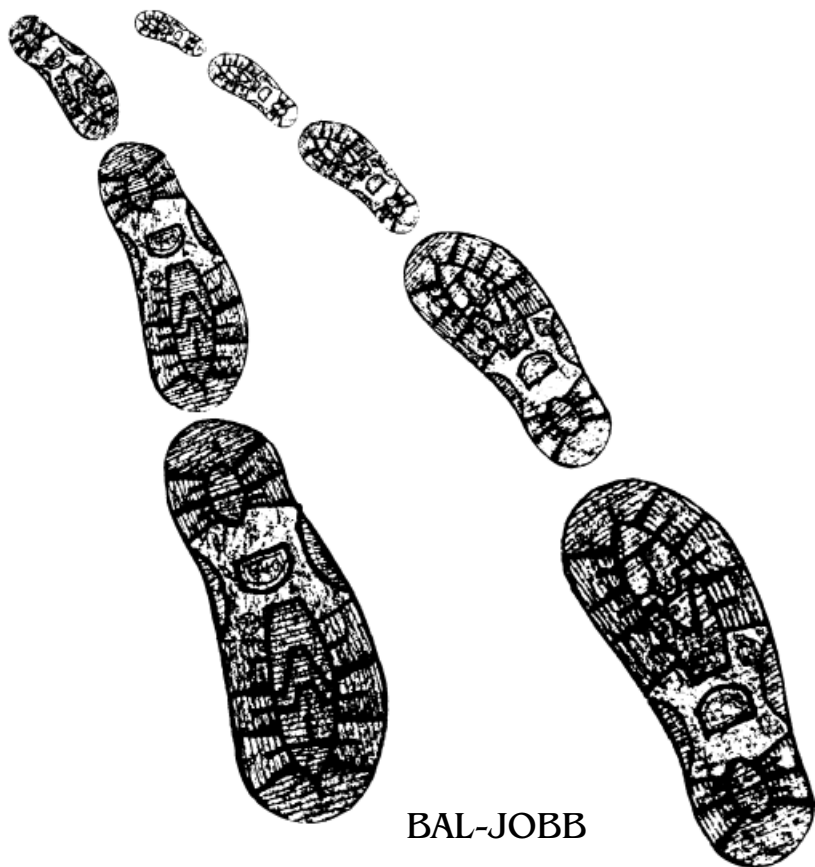

Kösögök

Nagyanyám belső kiskertje (a zöldséges nagykert a gyümölcsfaival mindig hátul van) elől volt, szemben az üveges verandával, hogy mindig rálássunk. A kiskert a virágoké, az évszakoknak megfelelően, a hóvirágtól a krizantémig. Látványukból is tudni lehetett, hol járunk az időben. A kiskertbe nem mehettek be a kapirgálók, a szófogadatlan macska is óvatosan osont, hogy tilosban ne kapják. A kiskert kerítésének búbján, ugyancsak az évszakoknak megfelelően, a lécek hegyére szúrt kösögök bólintottak lefelé. Cserépszínű, dudoros hasukkal, egyesek csak úgy, meztelenül, mások festett díszruhában, kicsik és nagyok, testvériesen sorjáltak. Túró, tejföl, író (az utóbbi nem tollforgatót jelent, bár hasonlatos hozzá, mert kissé savanyú) befogadására szolgálván, némelyik olykor bevándorolt a kamrába, de a szilvaérés volt az az időszak, amikor jócskán megritkultak, hogy aztán a kamra stelázsiján lekvárral teletömött bendővel új sorokat alkossanak. Amelyik kiürült, gyermeköklök behajlított hüvelykjével kinyalva, kiöblítve, ment vissza a kerítésre.

Ti gyönyörű, pufók, tenyérbe illeszkedő, finomságokat kínáló, gyomornedveket élénkítő kösögök! Mi közötök a tenyérbe mászó, köpésre ingerlő kifejezéshez: „Te kösög!” Persze, értjük az áthallásos undormányt, de ti, kedvet és életet ápoló, kedves kösögök, ha már csak díszként is, mintegy üres urnaként sorjádztok polcokon és szekrények tetején, méltó utalás ekképp emlegetni titeket? Dicső múltatok kis cserépdarabja is többet érdemel.

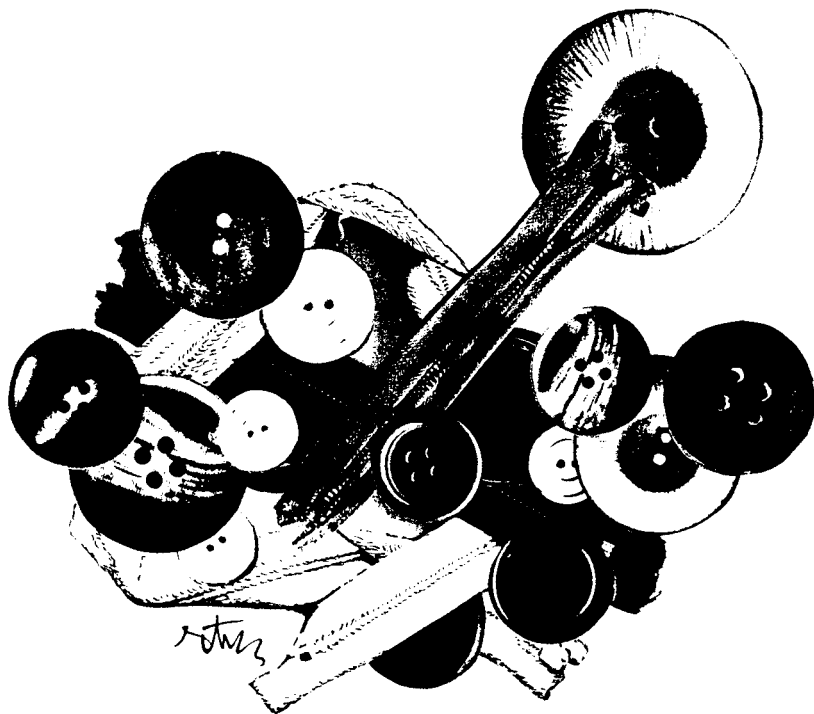
Értitek ezt, KÖCSÖGÖK!?

BAL-JOBB

A **BAL** szócskát viselő szavaink általában negatív tartalmat hordoznak. Ez a megállapítás a tulajdonságokat és ezek következményeit (cselekvéseket, eseményeket) kifejező szavainkra vonatkozik, tekintve hogy a tulajdonságok, a cselekmények és az események szoros összefüggésben vannak. Például: **BAL**fácán-**BAL**ítélet, két**BAL**kezes – e**BAL**tázott, **BAL**kézről-**BAL**hé, Nem tudja a **JOBB** kéz, mit csinál a **BAL** – **BAL**káni állapot. E példákból is látható, hogy a főnevek, a tárgyak és személyek nevei nem tartoznak ide. Két példa: **BAL**alajka, **BAL**ogh. Maradjunk tehát a tulajdonságoknál.

Ha a **BAL**, mint megállapítottuk, negatív töltetet hordoz, a **JOBB JOBB**ára **JOBB**at. Például: **JOBB**adán vagy **JOBB**közép. Ha van is bennük némi negatív zöngé, a lényeg mégis a **JOBB**on van. Díszlépésnél például, mi közli a megerőltető gyakorlat végét? – **BAL**! – **JOBB**! **BAL** – **JOBB**! „Pihenny!” Oszolj! – Mindig a **JOBB** jelenti a megkönnyebbülést. A **BAL**nál nincs pihenj, nincs oszolj. Kérdés: **BAL**eseted volt? De már **JOBB**an vagy? Hanem ilyen kérdést nem teszünk fel: **JOBB**eseted volt? De már **BAL**obban vagy? A **BAL**nál mindig feszülés van. **BAL**RA át! – Fiam, maga egy **BAL**fasz! (Ilyent a **JOBB** kifejezés nem ismer, egy **JOBB** társaságban pedig egyenesen elképzelhetetlen.) Nem tudja, melyik a **BAL** lába? Alighanem mind a kettő. Szakasz, indulj! – s miközben **BAL**ag a szakasz, mindenki **JOBB** sorsra vágyik (**BAL** sorsra senki?), s vágya kitart, míg **JOBB**létre nem szenderül. (**BAL**létre senki?)

GOMBOK

Úgy tűnt, már semmi használható dolog nem maradt a kidobott és nem sokkal előbb még egymásra hányt, magasan púposodó kacatok között. A legcsóróbb guberáló sem talált már számára érdemeset. Ám, megvárva a kirabolt állapotot, amikor már elvonultak a veszekedő nagy és kis hiénák, jött a csupa szőr arcú ember, és ő talált. Néhány száználmas rongyot ráncigált elő a romhullák tagjai alól, s mindegyiket végighuzigálva bügykös fejű ujjai között, komótos tempóval tüzetes vizsgálat alá vette ezeket a senkinek nem kellett szakadt, kosszos, valaha ruházatnak tekintett holmikát. Saját kabátja zsákszerű, elálló öblű zsebéből szikét vett elő, s válogatás nélkül, módszeres türelemmel lenyiszálgatta a rongyos gúnyák gombjait. Jól látszott, hogy nem gombfocihoz gyűjti a játékosokat. De nemcsak a gombokat tekintette zsákmánynak, néhány cipzárat is talált, és ezeket is kitépdeste a valaha jobb sorsot látott holmiból.

Zsebe már szépen dudorodott, amikor kimerült a lelőhely, s emberünk átvonult egy másik szétrabolt kacatkupachoz. Gomb és cipzár! Lám, nincs kárba vesztett holmi, valami valakinek kincs. A dolgok csak helyet és gazdát cserélnek. Ennyi történik. No meg annyi, hogy ezek a pusztulásra ítélt kellékek, miután kimosdatják, kifényesítik őket, valahol új létfunkcióra találnak. Új életükben szép, divatos holmik hasznos díszeként villoghatnak.

Az ember pedig, aki döntően bekapcsolódott a metamorfózis láncolatába, a maga gomb nélküli, spárgával összefogott gúnyájában megy a kocsmába, hogy némi öröme váltsa szorgalma jutalmát.

Elrendelés

(XVII. Vezekiel próféta axiómáiból)

Minden gyermek művésznak születik.
Többségük később kinövi.

Tulajdonságok

Jó tulajdonságokból nem lehet megélni,
De a jó tulajdonságokkal élni kell.

Elmélyülés

- Psszt! Ne zavarj; gondolkodom. Elvesztem a fonalat.
- Nocsak. Jól van. Hanem elárulnád, min gondolkozol ilyen elmélyülten?
- Sajnos, nem tudom.

Jó barátja, a festőművész saját bevallása szerint is színvak vagy szintévesztő (nem is tudta igazán, mi a különbség), képeinek mégis gyönyörű színei vannak. Ám mi módon lehetnének saját gyönyörű számai, ha egyszer émelyeg, hányingert érez, egyenesen megtántorodik, mintha mellbe löknék, valahányszor, mint élő kísértetek, számok jelennek meg előtte, akár még gondolatban is. Mindegy, miféle számok, mindegy, milyen formában, mindegy, milyen tartalmi jelentéssel, görcsös rosszullét fogja el tőlük.

A számok világára tette fel életét, karrierjét. És éppen most történik ez a rettenet, amikor már szépen előrehaladt az anti-számok kutatásában. Az anti-számok általa felfedezett tulajdonságairól jó néhány tanulmányt jelentetett meg, párhuzamot vonva az anti-anyag mibenlétével. Talán éppen az anti-számok létének és jelentőségének a bizonyítéka kutatójának, a téma legnagyobb szaktekintélyének jelenlegi állapota? A számoknak és konkrétan az anti-számok kutatásában elért eredményeinek köszönhetette nemzetközi elismertségét, tudományos reputációját, díjait, megélhetését. Mire számíthat ezután? Mehét csövesnek? Ahol már nem számolnak semmivel? Elkerülhetetlen volt, hogy pszichiáterhez forduljon, amíg van még egy kis tartalékja anyagilag és lelkileg.

Nem kért meg senkit, hogy ajánljanak ilyen pszichét eligazító embert: nem akarta volna a maga állapotát. Az első szakértőnél, akire rátalált, látványos kudarcot vallott. Amikor a pácienseket szolgáló, kényelmes heverőre fektették, és arra noszogatták, hogy lazuljon el és számoljon magában addig, amíg legalább félálomba szenderedik, hogy ilyenformán megfelelő állapotban legyen a szakszerű kezeléshez... kettőig sem jutott, kétségbeesetten felugrott, és kis híján a csukott ajtón keresztül rohant kifelé.

Nyilvánvalóan új psziché-szakértőre volt szüksége.

– Csak számolni ne... – szökött felemelt mutatóujjal, amint bemutatkoztak.

A messze földön híres, pszichét egyengető ember fölényesen mosolygott.

– Az ön panaszának eredője nem lehet kétséges. Nem kap ön gyakorta közműszámlákat, ne adj isten, adósságokról szóló csekket, fizetési felszólításokat, esetleg hitelszámlákat, amelyeken bizonyos összegek számokban is fel vannak tüntetve? Csak őszintén. Ez a titkok háza.

– De bizony!

– Na, látja.

– Mit látok?

– Hát, ami azt illeti, azokon a papírokon bizonyára erejét meghaladó összegeket lát, ha nem tévedek. Ami engem illet, ne aggódjon, én méltányosan számolok.

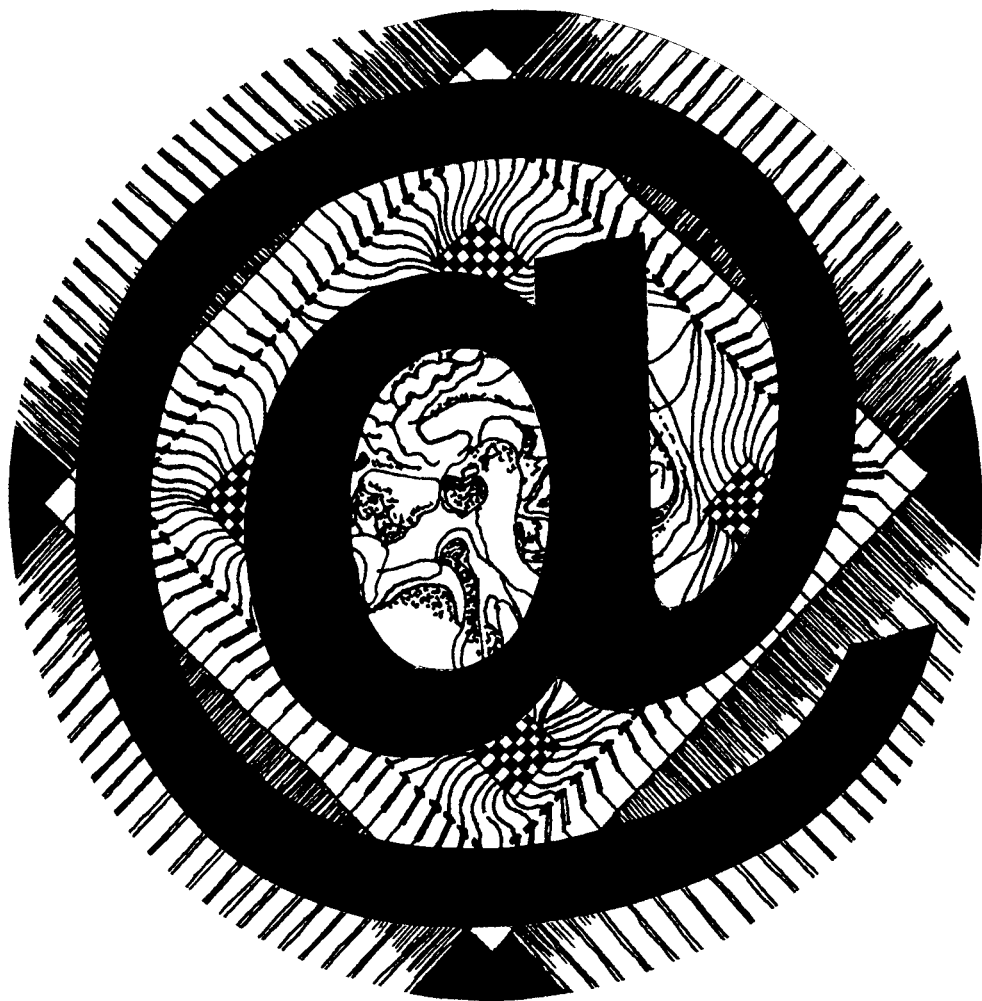
– Én meg újabban sehogyan sem. Mint már tudja, matematikus vagyok.

– Elismerem, fonák helyzet. Egészen speciális...

– Mondja, van remény? Ha nem fordul a dolog, végem van.

– Megmondom őszintén, a terápia kissé hosszadalmas lesz; nem mindennapos esettel állunk szemben, de ne aggódjon, végül egész bizonyosan eredményre jutunk, és azt is megígérhetem, hogy csak betűvel tüntetem fel szerény honoráriumomat. Hát akkor, fel a fejjel; legközelebb holnapután, és minden második nap. Ilyentájt... a vizontlátásra!

– Köszönöm. Vizontlátásra!

Szerkentyűk

Minél több szerkentyű, ketyere, technikai csoda, virtualitás
szolgálja az ember kényelmét,
az ember annál kényelmetlenebbül érzi magát.

Bulvár

Különös eset elevenítettek fel a krónikák: bizonyos Dr. Ralph S. Williams alaszakai orvost szállodája előtt leütötték, majd öt golyót eresztettek a fejébe. (Két fotót is közöltek a sérültről, egyet családja körében, s egyet kiluggatott fejről.) Történt pedig eme megemlékezés az évtizedekkel ezelőtti eseményről abból az alkalomból, hogy felfedte magát a merénylő. A merénylet indítéka azonban továbbra is homályban maradt. A találgatók holmi féltékenységi drámát emlegettek.

A leterített orvos előtt annak idején egy időre elsötétült a világ, de fejszagatása felébresztette. Arra gyanakodott, hogy migrénje van. Majd elmúlik, gondolta, s bekapott néhány tablettát, hogy siettesse az enyhülést. Ettől kezdve nem nagyon törődött az elviselhető szédülettel, amit a heves fájdalom maga mögött hagyott.

A szállodatulajdonos, látván a furcsa változást vendége jól ismert fején, azt tanácsolta Dr. Ralphnak, hogy tüstént menjen orvoshoz. Ám annak nem kellett mennie sehová, mert a szálloda lakói között nyomban akadt egy specialista, aki rövid vizsgálódás után megállapította, hogy golyóbis van kollégája fejében, nem is egy, hanem öt. Tudvalevő, hogy ilyen esetben, ha nem viszik a delikvenst, saját szorgalomból kell kórházba mennie. Jó, ha kéznél van valaki, aki erre jóindulatúan figyelmezteti a tétovázót. Hála ezért a szállodás embernek, meg azért is, mivel nem látván efféle szándékot, kötelességének érezte telefonálni a mentőknek és a rendőrségnek, ugyanis, látván a nyomokat, határozottan merényletre gyanakodott. Így tehát, annak rendje-módja szerint mentők vitték kórházba a sérültet, ahol nyomban nekiláttak a golyóbisok eltávolításának. Ha nem így történik, a több ponton is kiluggatott fejű emberfia, még ha hivatása szerint orvos is, a frontátvonulást hibáztatta volna.

Átvitt értelemben

Julcsi nagynéném finom ajakcsücsörrel szürcsölgette kávéját, s miközben emlékeibe feledkezett, csöpp híján tüdőre sóhajtozta a kortyot.

– Bizony, gyerekek, harmincöt év nagy idő; az ember észre sem veszi és megöregszik, és közben minden megváltozik körülötte. Otthon is, itthon is.

– Legalább a néném alig változott, azt a keveset is előnyére.

– Hát azt te honnan tudod, milyen voltam én annak idején?

– Honnan tudnám? A családi fotóalbumból, meg amit a néném küldözgetett.

– Na, igen, de azért ne hízelegj. Van énnekem tükröm.

– A tükör csalóka Ahogy visszanezünk önmagunkra...

– Háát... alig vártam, hogy viszontlássam az ismerős helyeket. És mi van? Már egy hete itt vagyok, és még nem láttam semmit. Azért mégis jó, hogy végre itt vagyok. Amikor elmentem megboldogult bácsikáddal – nyugodjon békében –, te még rendre telepakoltad a pelenkádat. A húgod még nem is volt sehol. Szép nagy lány lett belőled, hallod-e? Öröm rád nézni. Hanem te ilyennek képzeléd, ha netalán szóba kerültem?

– Pontosan ilyenek. Tök jók azok a képek, amiket küldeni tetszett.

– Na, szépen vagyunk. Jó régen küldtem az utolsókat. Már akkor is ilyen voltam? És mi az, hogy tök jó?

– Hát; az olyan királyi. Julcsi néni meg éppen olyan most, mint azokon a régi képeken. De bocsi, nekem drótom van.

– Bocsi! Meg királyi?! Miket beszélsz, meg mi van neked? Minek neked az a drót? – kerekedett a szeme Julcsi néninek.

Húgocskám gurgulázva felkacagott.

– A drót annyit jelent, hogy jelenése van.

– Csak nem színházi fellépésről beszélsz? Így, déltájban? Próba? Nem is mondtad...

– Nem, nem, egész másról van szó.

– Ahá! Akkor, ha jól sejtem, randevúra igyekszel. De miért éppen drótnak hívják a jelenést? Vagy mégsem randevú? Csak valami virtualitás – ahogy menekülnek manapság a valóságtól –, egy vízió, vagy mi?

– Hát a drót onnan van, hogy valamikor drótos telefonon beszéltek meg a diszkót meg egyebet, de már drót sincs. Helyette itt van a bunkofon meg az e-mail, meg az internet. Hanem a drót szó megmaradt.

Nagynénink letette a kávéscsészét.

– Mit mulattok? Ha drót, hát legyen drót, a jelenés meg jelenés. Úgy átvitt értelemben. Értem én. Hát csak menj, el ne késs, mert még el talál tűnni a jelenés. Na, igen. Mi annak idején randevúra jártunk. – És pajkos mosoly kíséretében megjegyezte: – És titokban leveleztünk. Persze változnak az idők.

– Az e-mail is levelezés.

– Az is. Persze. Úgy átvitt értelemben. Mint például ugye, a cipőmnek talpa van, és ha nagyon sokat caplatok – látjátok, egy szép, régi szó –, szóval, járok valami után, mint ittlétem alatt szeretnék, akkor ugye, én talpalok, akkor is, ha a cipőmnek nemcsak talpa van – egyelőre még van –, hanem feje is, meg kérge, pántja, meg mit tudom én...

Húgocskám incselkedett:

– De talpa Julcsi néninek is van, nemcsak a cipőjének és nemcsak átvitt értelemben, így hát miért ne talpalhatna, akár cipő nélkül is?

– Hát igen, elismerem, mezítláb is talpalhatnék, bár a példa nem eléggé pontos.

– Mondhatok én is egy példát? – És már mondta is: – Például, ha azt mondom, hangyám van, az annyit jelent, hogy megbuggyantam, és ha megindul a vezérhangya, akkor kezdődik a dili.

– Úgy átvitt értelemben. Értem én jól, kislányom. Én jóformán semmit nem felejtettem a harmincöt év alatt. De azért most kicsit zavarban vagyok. Mint tudjátok, én sokat fordítok magyarból meg magyarra odakint. Tulajdonképpen abból élek. Én csinálom a legjobban az egész kolónián. Ezt mindenki elismeri. De úgy látom, vannak dolgok... bizonyos kifejezések... Nem árt egy kis frissítés. Ezért is jó, hogy itt vagyok.

Húgom nem nyughatott:

– Lassacskán tényleg dzsálnom kell. Jó fej a hapsi, akivel megdumáltam a drótot. Csípem az ürgét. Ciki lenne, ha elpasszolnám. Nagy kanyhaló, de tők jó vele.

– Már megint tők jó. Mit akarsz azzal a tökkel meg a lóval? Rendben van. Jó, mármint például a sült tők. Nálunk ezt nem eszik, de emlékszem rá itthonról.

Elterelő manőverként söprögetni kezdtem a három szem morzsát az asztalról, miközben az abrosz védelme alatt belerúgtam húgocskám lábába, hogy nyughasson már, mert láttam, hogy nagynénénk rémülten kitágította a pupilláit.

– Na – mondtam –, én most lefordítom ennek a kelekótyának – ugye, ez is milyen szép, régi szó – a vakerját. Bocsánat, ezt mintha ő mondta volna – szóval, kishúgom azt akarta mondani, hogy tetszik neki a fiú, és nem szeretné elrontani kapcsolatukat.

Julcsi néni tükroét vett elő, figyelmesen megnézte saját riadt szemét, púderpamaczával kicsit igazított az arcán, majd a reménytelenség nyugalmaával szusszantotta:

– Minek ez a magyarázkodás? Értem én jól, miről van szó. Ha el kell menni, hát el kell menni. Elvégre egy teljes hónapig itt leszek Találkozunk még? Te maradsz?

– Már hogyan... és meg kell beszélünk, hová megyünk ma.

– Téged sem akarlak feltartani.

– Én ráérek. Vakáció van. Hová menjünk? Mit szeretne?...

– Hová, hová? Mindenhová!

– Egyszerre?

– Az volna a legjobb.

– Nagyszerű! Szeretném, ha jól érezné magát.

Húgocskám közben már puszira csücsörített.

– Akkor én most elduszlok.

– Mit csinálsz?

– Elhúzok.

– Azt jelenti, elmegyek – magyaráztam.

– Na igen, de azért furcsa, hogy tolmácsra van szükségem.

– Csóóó! – intett vissza kishúgom az ajtóból, azzal ellibeggett.

Megállj, csak gyere haza! – küldtem utána a fenyegetést, persze csak úgy a tekintetemmel. Szóval itt maradtam a pácban. Éreztem, hogy valami baj készül.

– Iszunk valamit? – kérdeztem félig felugorva.

– Nem kívánok semmit.

– Talán valami édességet... van a frigóban.

– Az hiányozna az én alakomnak!

– Ugyan már!... Ne vegye megint hízelgésnek...

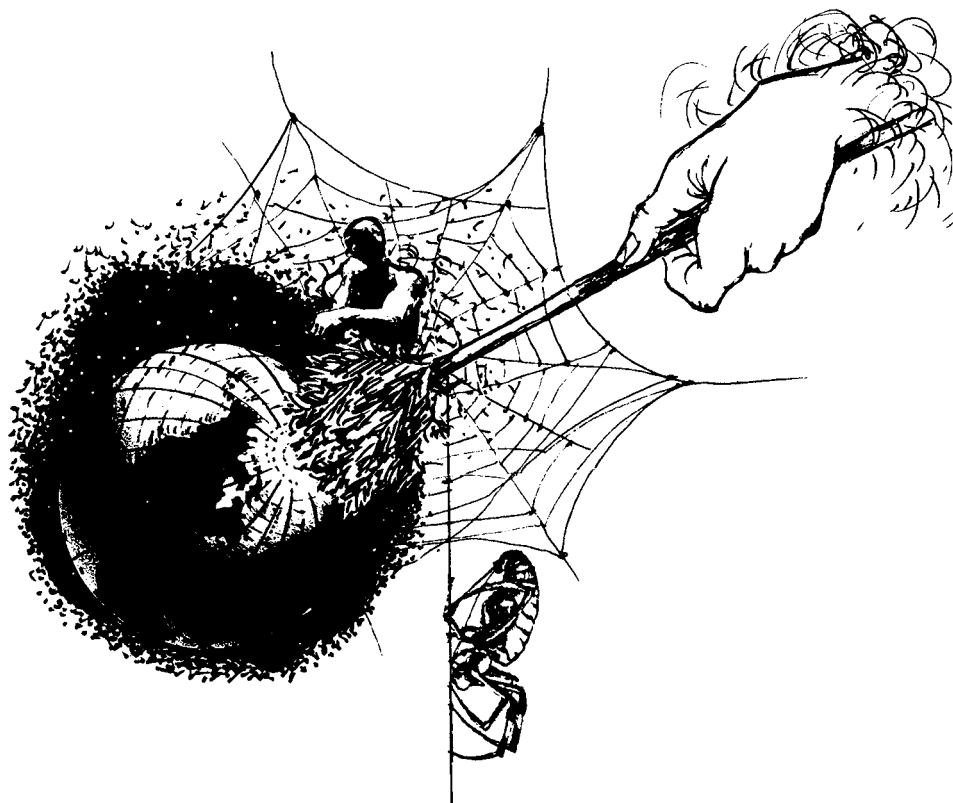
– Hagyd csak, fiacskám. Kár, hogy apádék nem jöhetnek velünk.

– Hát a bolt, ugye... hatkor zárnak.

Előkerült a zsebkendő, s hüppögve jött mögüle a hang:

– Rettenetes, fiacskám. Arra voltam a legbüszkébb, hogy még ennyi év után is tökéletesen beszélek magyarul. Ez tartotta bennem a lelket. Most meg, úgy látom, én is sokat felejtettem, akár a többiek odakint. Rengeteget kell pótolnom. Nem is lesz elég az az egy hónap, amit terveztem. Úgy döntöttem, két hónapig maradok. És ezután minden évben eljövök, hogy felvehessem a tempótokat. De induljunk, fiam. A városban – még ha változott is – legalább kiismerem magam, mert már a terminálról jövet is feltűnt, hogy minden angolul van kiírva.

Tollpamacs

Az ŰRBEN semmi ŰR nem keletkezik annak nyomán, ami történik. Egy pókról van szó, meg az összes többiről. A pók az úrhöz képest éppen akkora, mint az ember, és rengeteget dolgozik, mire az évezredek, vagy éppen évmilliók alatt génjeibe épült mérnöki tudásával megépíti hálóját. Fáradozása célja egy-két befogott légy vagy molylepke, vagyis tápláléka beszerzése. Ám alighogy elkészül bonyolult művével, jön a háziasszony az ő nyeles, olykor teleszkópos, pormacskavadász tollpamacsával, és szempillantás alatt szétrombolja mesterien felépített alkotását, elveszejtve ezzel élelmiszer-tartalékát is. A pók, ha teheti, ilyenkor életét mentve menekülésre fogja, s valahol megbújva erőt gyűjt, hogy új háló építésébe kezdjen.

Az ember is szövö a maga világhálóját, hogy évezredek alatt génjeibe épült tudásával, gigantikus, globális erőfeszítéssel befogja utolsó falatjait.

Ekkor az Úr, aki (amely?) egy idő óta már számtalan jelét adta, hogy takarításra készül, egyszer csak le? és fel? nyúl a maga irgalmatlanul hosszú nyelvű angyaltoll-pamacsával, s szétrombolja a hálót, a befogott utolsó falatokkal együtt, megsemmisítve ezzel mindazt, amin kezdetben hat napig maga is keményen dolgozott.

Az ember nem kezd új háló építésébe. „Porból lett és porrá lesz.”

Zsemlemorzsa

A vérbíró törzsasztala nem közvetlenül az utcára néző ablak melletti sorban volt, hanem kicsit hátrább, a pincérjárat mögött. A vérbíró naphosszat megszokott asztalánál ült. Az utcáról nézve úgy tűnt, mint egy szálkát nyelt, sötét rovar, dunsztosüvegbe zárva. Persze, a járókelők többsége nem nagyon nézegette, mert nem is gondolta, ki az ott az üvegen túl. A vérbíró régebben részben parancsba kapott, részben önös ambícióból, sőt, talán élvezetből indítatva több tucat ártatlan embert juttatott bitófára. Mostanában, miután tétlen napjai jöttek, nap mint nap itt üldögélt, merev tartással, gépies monotonssággal kiemelve egy-egy zsömlét az asztalára lökött kosárból, hogy soha jól nem lakva és az étket meg nem unva tépdesse és a szájába tömködjé. Soha semmi mást nem rendelt. Italra sem volt szüksége, nyilván azért volt olyan az ábrázata színe, mint a szikes talajé. Az egész napos egyhangú zabálás hulladéká zsemlemorzsa gyűrűt képezett maga körül, mint Szaturnusz körül az ő gyűrűje.

Rejtély volt, miért teszi gyűlölt személyét közszemlére, szinte a kirakatba. Az ördög adta öntudat daca, vagy éppen vezeklés, az egyedülállásban elviselhetetlen lelkifurdalás, a térdre omláshoz szükséges erő hiánya, a társadalomból való kivetettség pótlása, vagy e kirekesztettség elleni, immár tehetetlenné váló, volt hatalom fitogtatása, a társadalom, az emberek megvetése? A mindenki le

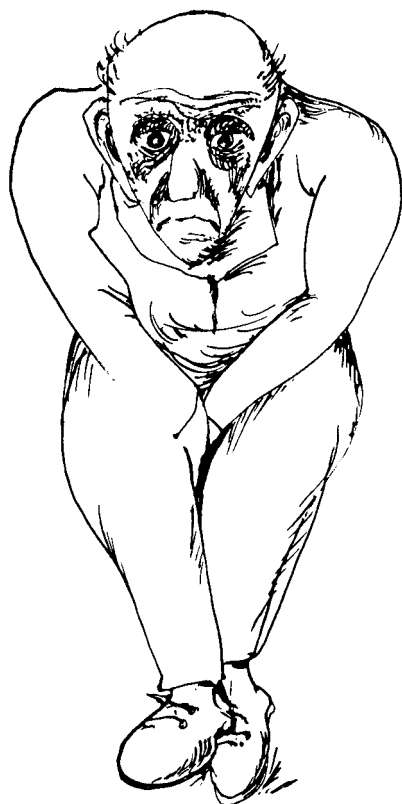
---

van szarva, „én mindenkor helyesen cselekedtem, csak a kötelességemet végeztem” immár néma üzenete?

A kávéház törzsközönsége, többnyire írók, művészek vagy efféle jelöltek, pontosan tudták, ki ez a magányos zsemlelabáló. Egyszerűen csak így nevezték: „a bélpoklos”. A legnagyobb zsúfoltság mellett sem jutott eszébe senkinek, hogy ama ritka alkalmakkor, amikor a „bélpoklos” nem volt jelen, a helyére üljön. Ha idegen tévedt be, figyelmeztette a FOGLALT feliratú tábla, amely örökké ott virított az asztal kerek márványlapján. Aki nem vette figyelembe, a pincér figyelmeztette, olyan hangsúllyal, mint aki fertőzés veszélyét hárítja el. A kávéház rendszeres látogatói, akiknek jórészt alkotói otthon volt a hely, még a vele szomszédos asztalhoz sem voltak hajlandók leülni, inkább hátrább rángatták a székeket és összezsúfolódtak, mint dermesztő hidegben a didergők. Együtt is csak lassan melegedtek fel, hogy saját dolgaikkal foglalkozzanak, vitatkozzanak, kritikai véleményeket (lehetőleg kedvezőeket) csikarjanak ki ismertebb kollégáiktól vagy adomázzanak, s magukhoz vegyenek egy tojást pohárban s némi alkoholt az élet és a vérbírók hagyatékának elviseléséhez.

A vérbíró szemmel láthatóan semmitől sem zavartatta magát. Csak tépdeste zsemlejét és rágcsált, szorgalmasan vastagítva maga körül a morzsagyűrűt. Hegyes testtartásán sem változtatott. Pókerarcát is csak állkapcsa örökös mozgása tetten élővé, ami olykor vékony, előrehajló, hegyes orrát is alig észrevehetően megmozdította. Tagjai leglátványosabb megmozdulását olyankor produkálta, amikor kiürült a zsömléskosár és újért nyújtózkodva ujjait pattogtatta. Amikor egyáltalán nem sietve jött a pincér, és ellenszenvét nem titkolva, a lehető legtávolabbi teshelyzetből lökte oda a municiót, természetesen köszönet nem hangzott el.

Ahogy múltak a napok, a kávéház törzsközönsége lassan megszokta a demarkációs körvonallal védett rezervátumot és a rezervátumot birtokló rágcsálót. Olyannyira, hogy egyre óvatosabb lett a suttogás, a nagy ívű kerülgetés, az undorgesztus, a köpésimitáció. Néhányan arra gondoltak, hogy megírják néhány áldozat történetét és „neadjisten” a vérbíró szerepét az ügyekben. A gondolat jó néhány alkotó embert felvillanyozott, és már-már leküzdve undorukat, közeledésre bátorították magukat. Néhány régi gyökerű alkotó rádöbben, hogy ő nem is undorodik olyan nagyon. Tervüket azonban nem hajthatták végre, mert forrásuk alanya, fatális módon, éppen nemes szándékuk megérlelése idején nem jött többé. Eltűnt. Állítólag valami bizottságban vállalt megbízatást, mert a nyugdíja nem fedezte a rezsijét. Biztosat azonban senki nem tudott. Aki tudott, nem beszélt.

Vezeklés

A bíró hátrtolta a székét. – Kérem, álljanak fel! Az 1947. évi, XIII. törvényt alkalmazva és a 2011. évi, október 18.18/21-es számú törvényjavaslatot elfogadva, a bíróság kihirdeti az ítéletet:

„A köztársaság nevében! Vidor Antal vádlott bűnös többrendbeli, bünszövetségben, folyamatosan elkövetett emberiségellenes bűntett elkövetésében. Bűntettei: hivatali pozíciójával visszaélve, koncepciók pereken ítélkezve, politikai nyomást is önként túlteljesítve, több ártatlan ember halálát okozta és még több véttlen ember börtönbe zárását rendelte el, tönkretéve ezzel számtalan család életét. A bűnös eme tetteivel kimerítette a terhére rótt minősítést. Cselekedeteit súlyosbítja, hogy hatalmánál fogva más bírák enyhébb ítéleteit karhoztatta, s még több emberi élet likvidálását sürgette. A bűnös megbánást nem tanúsított. Mindezekért a bíróság Vidor Antalt főbüntetésként arra ítéli, hogy áldozatai kivégzésének minden évfordulóján és minden október 23-án, nemzeti ünnepünkön, a forradalom mártírjaira történő emlékezés napján, karhatalmi kísérettel, rabszíjon vezetessék a 301-es parcellába, s ott térdre borulva kérjen bocsánatot minden áldozata nyughelye fölött. Mellékbüntetésként a bíróság Vidor Antalt tíz év letöltendő börtönre ítéli, eltávozást nem kaphat. Amennyiben az elítélt megtagadja a térdre borulást és a meghatározott szövegű bocsánat-

---

kérést, börtönbüntetése minden ilyen eset után egy évvel növekedjék, és a következő évfordulóig látogatót nem fogadhat. További rendelkezés: az elítélt öt évre eltiltatott a közügyektől.”

Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért fellebbezett.
A másodfokú bíróság helybenhagyta az ítéletet.

Amikor eljött az idő és megnyílt a cellaajtó, hogy Vidor Antalt, a valamikori élet-halál urát rabszíjra fűzve elvezessék, a rab kissé hátranyiklott fejfelé, ködös tekintettel mintegy a nem látható messzeségbe nézett. Pontosan tudta, milyen nap van, előre értesítették. A rá váró felvezetést megpróbálta úgy tekinteni, mint holmi kivételező kirándulást, vagy legalábbis mint valami meghosszabbított rabsétát. Vissza is szólt rabtársainak: „Coki nektek, nyavalyások, én megyek friss levegőt szívni.” S jött a válasz: „Csak megszívátnának ott kicsikét!” Az önáltatás persze nem járt teljes sikerrel. A zárt rabomobil ülésén feszesen ülve, fel-le rángatózott a két térde s fémesen kopogtak a sarkai. Őrei nem szóltak hozzá, még egymással sem beszélgettek (talán parancsban kapták az ukázt), bár helyzetüknél fogva mindennapos bajtársak voltak a kommandós különítményben.

Vidor Antalt különösképp idegesítette, hogy ezúttal nem csupán valamelyik áldozata kivégzése napjának évfordulója indokolta kivezetését, hanem október 23-a lévén az összes „nyavalyás ellenforradalmár” halálát ünneplik. „Baromagyúak! Micsoda örület, ünnepelni a halált! Rohadék fasiszták!” – morgolódtott magában, s fejét a kocsi fémoldalába verte. „Térdre esés, bocsánatkérés... nesztek, megkapjátok, ahányszor akarjátok. Meddig tart az?! És bekaphatjátok!...” – közben bilincses kezét behajlítva melle felé lendítette. „Legalább addig sem szívom a büdöset.” Az utolsó szavakat már hallhatóan, az orra alá dörögve mondta: „Megaláztok? Erre megy a játék. Hülyék. Engem nem lehet megalázni. Én akkor a törvény szerint cselekedtem. A dolgomat végeztem. De ez ugyan miféle törvény? A mártír én vagyok, nem látjátok, idióták?! Persze ilyenkor mindig sokan vannak itt. Keringenek és báméskodnak. A képmutatók! Nem gyászolni jönnek, a francokat! Tudják, hogy jövök. Engem várnak. Szétszednének, ha lehetne. Vérengző, szadista nyavalyások! Azt nem lehet, kispajtások: demokrácia van, vagy mi a nyavalya. Csak élvezkedjete! Engem nem zavar. Még szerencse, hogy lesz itt néhány régi jó barát is, és ezek a hülyék nem is tudnak róluk.”

A kocsi kissé távolabb parkolt le a céltől.

A rabnak a szeme fehérje látszott, ahogy az útra lépve a verőfényes ég felé pillogott. Egyik őrzője most szólalt meg először: „Most már ne morogj, légy szíves.”

Vidor Antal nevetni próbált, de nem nagyon sikeredett. Ezt érezte és bosszantotta, de azt nem láthatta, hogy még a feje is eltorzult az erőlködéstől, mert mindenáron laza látszatot akart kelteni.

Végiglépdeltek a cserjés, fás útfolyosón. Közben negyedikként egy fekete ruhás civil csatlakozott a menethez, és közös erővel, udvariasan elhessegették a közel jövőket. Ebben persze a döntő segítséget a kirendelt karhatalom jelentette.

„Akár nyelvet is ölthetnék rátok, nyavalyások! Micsoda élvezet volna egy kis lincselés, mi?” – morgott a fogoly a foga között.

A gyászolók és megemlékezők ingere azonban ennél szelídebb volt, csak megvetően kiköptek néhányan. Természetesen volt, aki nem állhatta meg, s nem éppen ájtatos szavakkal szitkozódott.

A menet közeledtére a kopjafa-erdőben megborzongtak a magányosan vagy párosan sétáló, meg az áldozatokat rejtő, talpalatnyi hely fölött fejet hajtó, többnyire nagyon idős emberek, s nemhogy közelítettek volna, inkább megmeredtek, vagy hátrébb húzódtak, a kopjafák takarásába. Távolabb, a kéményes emlékmű előtti térségen egy népesebb csoport ünnepi beszédet hallgatott.

A kommandósok pontos koreográfiát követve vezették Vidor Antalt; látszott, hogy begyakorolt helyismerettel rendelkeznek. Foglyuk első áldozatának nyughelyénél némán megálltak, és kivárták, amíg a tettes önként, lassan térdre ereszkedett, s némi térdbillegetés után fennhangon, ahogy elő volt írva, elhaddarta a szöveget:

„Bocsánatot kérek tőled és minden leszármazottadtól, és kérem nemzetem bocsánatát is, amiért legjobb fiait bitófára juttattam. – Mondókáját egy akaratlan „ámen”-nel fejezte be, pedig ez nem is volt előírva.

Ezek után egy másik áldozata sírjához vonultak, és ez a ceremónia addig ismétlődött, amíg Vidor Antal minden felkutatott, személy szerinti áldozatát meglátogatták.

*

Cellájába visszaérkezve rabtársai megkérdezték: – Na, élet-halál úr, milyen volt a kirándulás?

– Jobb, mint itt a bűzötökben.

– Te – mondta az egyik cellatárs –, mit szóltál volna ahhoz, ha kirándulás helyett azt közölték volna veled, hogy hajnalban elvezetnek a bitófához és neked annyi... te jobban rászolgáltál, mint áldozataid. Nem gondolod?

– Azok mind megérdemelték. De egyszer kiszabadulok, és akkor...

– Na, mi lesz akkor?! Semmi. Te azt nem éred meg. Te itt fogsz megrohadni. Jobb, ha beletörődsz.

– Majd harmadolnak.

– Hát persze, majd átváltozó-művész elvtársaid, ugye... Ne röhögtesse! De nincs baj, nemrég került kezembe egy könyv, itt a könyvtárban – te is kikérhetnéd, talán kivilágosodnál kicsit –, szóval, ebben a könyvben azt olvastam, ti olyanok vagytok, hogy amint elföldelnek benneteket, nyomban részt vesztek a földalatti mozgalomban.

– Eredjete a pokolba!

– Ott vagyunk – röhögtek a fiúk.

– Ti is megérdemlitek! Ti is rohadt fasiszták vagytok! Csűrhe népség...

És ekkor Vidor Antal, nem is tudta, honnan jött a rúgás, de lába közé kapva két markát, hatalmasat üvöltött, mire zúgni, csörömpölni kezdett az egész cellasor; a hangoskodók kanalaikkal horpadttá verték csajkáikat.

Panaszt nem tett a sértett, de még órák múlva is nyögve és összegörnyedve, padlóra meresztett szemmel, előre-hátra hintázva kuporgott a priccse szélén.

Két mondat

- Mester! Ez iszonyat!
- Miről beszélsz, fiam? Mitől borzolódsz ennyire? Mert látom rajtad, igaz csak kiborított valami. Szóval mi az iszonyat?
- Nézze, Mester, ezt a pogány irományt. Itt, ezt a mondatot. Ez a legszörnyűbb mondat, amit valaha ember le merészelt írni.
- Nocsak! Olvasd, fiam; nem találok a szemüvegemet.
- Szentatyaúristen! Idézni se merem, mert leszakad az ég.
- Csak mondjad nyugodtan. Az ég nem szakad le egy mondat miatt. Mit gondolsz, hányszor szakadhatna le naponta? Mit naponta? Percenként!
- H-á-á-á-t... Isten segíts!...
- Ne csigázz tovább! Olvasd már!...
- Itt van ni... olvasom: „AZ ISTENT AZ ÖRDÖG TALÁLTA KI.” Mit akar jelenteni ez? Csak nem azt, hogy az Ördög volt öröktől fogva és az Isten csak fikció? S mivel tudjuk, hogy az Ördög csupa gonosz dolgot szokott kitalálni... Istenem, hová vezet ez? Talán az Ördög megunt magányos lenni mint az örökkévalóság egyedüli képviselője, egyszerűen nem tudott mit kezdeni egyszerem önmagával? Vitapartnerre vágyott, kellett valaki vagy valami, akit vagy amit minduntalan legyőzhet? Mester! Millió rettenetes kérdés, és minden kérdés ebből az iszonyú mondatból következik. Az Ördögnek nem volt ellenfele, teremtenie kellett egyet, mivel ellenfél nélkül nincs győzelem? Győzelem nélkül pedig nincsen diadal? Neki minduntalan diadal kell? Ezért találta ki az Istent? És ezt a tettét röhögve be akarja táplálni a lelkekbe, el akarja hitetni az agyakkal. Ennélfogva netalán a hit is az ő műve?

Mindez nem iszonyat, Mester?! Micsoda mondat ez, és hová vezet? Ki merészelte ezt leírni? De továbbmegyek...

– Állj! Állj meg, fiam! Ne menj tovább! Csak nyugalom... Rendben van. Megértelek. De jól figyelj! Én most mondok neked egy másik mondatot. Vedd elő a tollad, és jól olvashatóan jegyezd fel: XVII. Vezekiel próféta így szólt: „AZ ÖRDÖGÖT AZ ISTEN TEREMTETTE.” Az Isten is magányos volt. Kezdetben a mindenféle istenek nem az ő teremtményei voltak, így hát nem is találhattak utat hozzá. Az, aki e teremtményeket létrehozta, az Isten fő alkotása, az ember volt. Mivel ennek a földi teremtménynek az Isten szabad akaratot adott, az élt a lehetőséggel, és szabad akaratát mindenfelére felhasználta. Így ebből a szabad akaratból számtalan pokoli gonoszság is születik. Isten ezt jól tudta, ezért kellett valaki, akire vagy amire rátestálhatók a gonoszságok. Isten teremtménye, az Ördög mindeme gonoszságokat készséggel magára vette, elvégre ezeket maga az Isten, lényegéből adódóan, nem vállalhatta. Gondold meg, fiam, Ördög nélkül mi lenne például az istenítéletek sorsa. Ki gondoskodna a büntetés-végrehajtásról? Ki táplálná a pokol tüzét? Az Isten ezeket a feladatokat sem vállalhatta. Az Ördög megalkotásával kialakult a munkamegosztás, és egyben megszűnt a két lény magánya is. Bizonyos egyensúly állt elő, amire bizonyosság, hogy a világ immár sok millió éve létezik valahogy, s talán fáradva, de forog a tengelye körül. S amiképpen megszűnt az Isten magánya (egy az Isten), azonképpen az ördög is elfoglalhatta rendelt helyzetét (a részletekben).

– Hanem Mester! Az isten szerelmére! Bocsásson meg, de nekem úgy tűnik, az ördög immár nem csak a részletekben van. Mintha önállósította volna magát, s láthatóan és érezhetően kiterjesztette volna működése területét. Egyszóval kirúgott a hámból. Úgy állunk, hogy a jelek szerint egyszer csak kifordul a Föld a sarkaiból.

– Jól mondod, fiam. Mindezen jelek arra mutatnak, milyen kicsi az Ördög birodalma: egy porszem.

Pontosítás

Nagyon kérem, nem kell komolyan venni, amit mondok.
Ezt komolyan mondtam.

Alapvetően pesszimista vagyok, hogy boldoggá tehessem minden csalódás. Ezért arra érzek mennybéli ösztönzést vagy ördögrugdosást, hogy szüntelenül tegyek valamit s nyomban arra, hogy könnyű szívvel átlépjek ezen a valamin. Persze a „csalódás öröme” nagyon illanó (de hát mi nem az?). Hanem a boldogságnak és az örömnek van egy csalfa tulajdonsága: emlékeinkben és reményeinkben fog-

lal helyet. A mindenkori jelenünkben ritkán érhető tetten. Ha jelenünk múlttá vált, alattomosan megjelenik, ha jövőnk jelené, hűtlen szeretőként eltűnik.

Ha a boldogság és az öröm netalán még emlékeinktől és reményeinktől is távol tartja magát, akkor jelenünk sincs, mi magunk sem vagyunk. Ne is számítson ránk a Statisztikai Hivatal. Ami pedig azt a bizonyos átmeneti állapotot illeti, amit összefoglalóan életnek nevezünk, annak még itt vagyok, bármilyen kiismerhetetlen is, és – *nem tudok csinálni mást, csak mindig mást* – szavakkal is festek és képekkel is beszélek, miközben csalódásaimban bizakodom.

Ami pedig a jövőt illeti:

Öregszem, fogy az időm,
tehát törekszem s midőn
egyetlen célt szolgál minden tettem,
– mit is? Te jó Ég! Elfelejtettem.

Bertalan Tivadar

Napkút Kiadó Kft.
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Telefon/fax: (1) 225-3474
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence